

momezis momezis romana (VI)

ili rađanje romana u nekoliko nastavaka
s dve ruke

od petrinovića i pisareva

Nesumnjivo je da su sve avanture nalik jedna drugoj kao jaje jačetu, prepoznatljive po sveopštoj i obespokajavajućoj uniformisanosti i okoštalosti ljuštare scenerija usputnih događanja, dosadne i zamorne po kakvoći i nesagledivom kvantu prapratišta banaliziranih okolnosti, ropski podređene neumitnoj logici stereotipnosti. Već vidim na tvom ozbilnjom licu, dragi čitače, kako si željan idile mirne i tihе sobe, sa dobro zatvorenim prorozima kroz koje ne prodire buka zahuktalosti užarenog sveta, i vidim u tvome prijermčivom srušu jasno urazanu želu ka esencijalnim promišljanjima bitnih postulata čovekovog nastanka i daljnog razvijanja; i vidim kako ti se usta iskrivljuju u ružnu crtu prezira i gađenja, i kako se pripremaš na večernje zevanje izazvano dosadom bombardovanja ubojitim informacijama, kojem je totalno nenaoklonjen tvoj mirni, neavanturistički duh. Više je nego sigurno da ovlasi preko ramena dobacuješ tvom životnom saputniku ili prijatelju da je svaka avantura kao najobičnija avantura dozloboga dosadna i nailik nekoj drugoj, sličnoj, dozlobaga dosadnoj avanturi. O, kako se varaš! O, kako se grdno varaš i kako je velika tvoja zabluda, strpljivi i pažljivi čitače Petrinović i Pisareva, o, kako se samo grdno i ružno varaš! Znamo, sasvim dobro znamo da se ti u ovom trenutku naj-pokornije kaješ i liješ suze pokore zbog takve pomislji, i samo to nas primorava da istrajemo, da podnosimo nevolja grdne muke i strahote, neprizemljeni za borbu sa pokvarenim i zlim volješnicima koji se neumitno obrušavaju na nas, postepeno nas, pedalju po pedalju, gurajući ka ivici provalije. Tvoj plemeniti patos i pokajnička odora su jedini svetli trenuci čitave naše bedne istorije i ona iskonska snaga koja nas održava pri visokoj svesti i primorava da ovog istog trenutka, iz ovih stopa, ne napustimo sve i bacimo pisaču mašinu u zapečak. Sve pored tebe, naše sjajno oko i svetionica nove budućnosti. Budi uveren da nisu pisci krivi za takav splet okolnosti koji upravlja čitavom akcijom, pretvarači Pisareva u najokorelijeg avanturista, a Petrinovića u bedrog nemoćnika čija je pomoć u pojedinih beznačajnim trenucima izlizla, a kada je ponajviše potrebna biva uskraćena. O, veruj nam, vrlji i poštovanja zasluzni čitače, da bi ovog istog trenutka zaledli tebi predložiti kraj i razrešenje nesuvremenih avantura i samim tim okončati naš zajedničke muke; postaviti pred tebe junaka, živog ili mrtvog, milom ili silom, ali... uostalom, sigurno ti nije pozнатo da je Pisarev to i pokušao jednog jesenjeg jutra, dok je pola Novog Sada spavalio, ma kakvi, sigurno više od pola: dve trećine, ili, niko nije uopšte još bio budan kada je Pisarev skočio iz postelje pe-vajući:

Plavi cvete loše se tebi piše
nema milovanja više,

prepun samouverenosti i ispunjen sigurnošću i verom u pozitivan ishod svog zamišljenog plana. Ali, polako žurni čitače, polako, porazmislji jesi li spreman da kreneš dalje, udobno se zavali u foltiju, s pažnjom podesi svetlost da ne gubiš dobar vid, popi čašu hladne mineralne vode, ponovo pregledaj medicinske časopise, poslušaj na radiju lekarske savete, konsultuj, prouči i dobro upoznaj brojke svog bioritma, posavetuj se s horoskopom (posebno obraćajući pažnju na rubriku zdravlje), dakle, obavi potrebne predrađnje i radnje kako bi na miru i s dužnom pažnjom mogao pratiti rasplet daljnjih zbivanja.

No, kreni već jednom! – nestrpljivo uzvikuješ i lupaš nogom po podu i razdraženo se lutiš na ovakvo rastezanje i otezanje. Činiš to s tebi svojst-

venim gnevom, odabrani i posvećeni su ga okusili na svojim ledima, prepoznatljivosti jutarnjeg putnika koji kočijaški psuje (i oca i mater) neorganizovan autobusku liniju, svada se s dečicom koja se guraju, grdi vozača iskaljujući i iskašljavajući svoj jutarnji mamurluk (Vozili on vreće s krompirom ili ljudi?) i nadmeno posmatra one koji su, zahvaljujući svojoj jutarnjoj finoći i bojažljivosti za elegantnu garderobu, ostali ispred vrata udišu zagušljivo isparenje zahuktalog prevoznog sredstva.

Predajem se, kažeš ti, samo podimo.

Elem ili daklem, podimo ili krenimo hrabro napred.

Priseti se, blagonakloni čitače, onog značajnog trenutka kada smo ostavili Pisareva, blaženog i srećnog u svom neznanju opijenog leptotom te čudne žene. Nesumnjivo je da je u međuvremenu, dok smo mi tako lepo približali, protekle jedna duga noć, tipa dugih noći koje nastaju posle jesenje radnovenice, u svoj svojoj jesenjoj monotoniji. Kao dokaz da je ona morala proći služi činjenica da je sada jutro i da se Pisarev budi, dremljivo trlajući slepijene oči. Šta se sve događalo u toku te noći, za mene, a i za tebe, poštovani čitače uzbudljivog štiva, ostaće večna tajna, i nas dvojica se možemo baviti samo nagadanjem i u zavisnosti od stepena razvijenosti naše maštice, koja je svakako bujna, u šta ne treba sumnjati, izgradili smo svaki za sebe događaje koji su se mogli odigrati. Primorani smo, jer kako je samo Pisarev hladno odbio da bilo šta ispriča. A da sve nije baš tako bezazleno, kao što mnogi, izgleda, mogu prepostavljati, neka posveđeni maleni delić priče koju je Pisarev napisao posle tog burnog perioda, pod nazivom "Ona i ja".

"Bilo je stravično osećati njene udove na svom udovima i bio je to vrhunac vaskolikog zadovoljstva.

Padali smo i dizali se iz ponora strasti, lude opijenosti mesečinom, nemirnom igrom senki na prozorima i stravičnom tihinjom oko naše sobe.

U prvi mah bila je začuđena kada sam počeo da je svačim. Komad po komad njene odeće padao je na pod, a zatim je i ona počela mene da raskopčava."

To što on često uporno ponavlja i tvrdi da je u njegovoj prozi sve izmišljeno, svih događaja isključivo plod njegove bogate maštice i da je sve iskonstruisana fiktivno-intelektualna građevina, u stvari je njegova podla obmana, jer svaki redak je esencija životnog iskustva i golo odslikavanje doživljjenog. Uostalom, možete mi verovati na reči, i te kako ga dobro poznajem da bih se nepravedno ogrešio tvrdeći bilo kakve nelistine.

Odbacujući ishitrene postavke koje mogu biti i plod naše pokvarene maštice i ostavljajući po strani tu noć, tajanstvenu i nikad dovoljno objašnjenu, začićemo Pisareva kako pere uprljano posude, po svom starom dobrom običaju tek posle pet dana, pokušavajući da odmeri potreblju vodu za kuvanje kafe, pomoći okrnjene šolje bez drške, na kojoj je oslikana zgrada muzeja čiji naziv nije moguće protumačiti. Izgleda odmoran i čio, duduše, kosa mu je dosta razbarušena i prljava, zarastao je u bradu četvorodnevno nebriranja, pidžama nije baš najčistija, nokti nisu baš podrezani na propisnu dužinu.

Kad smo već kod noktiju, ne znam postoji li išta gore nego kada su oni neuredni, iskrzani i prepuni prljavštine. Gotovo svi saveti koji se tiču zdravlja i lične nege preporučuju i obavezno insistiraju na redovnom čišćenju i rezanju noktiju. Nije mi danas jasno, posle poduzeća razmišljanja, kako su mogli smatrati bednim one ljudi za koje su govorili da nemaju ni crno ispod nokta; mutno naslučujući i prepostavljujući, ukazuju mi se rešenje u postavci da je u pitanju bila lična zavist i ljubomora na njihovu brižljivu doteranost. O prljavoj pidžami nećemo ni govoriti, zaluđeno je rasipati reči i sasvim je izlišno spominjati koliko ispeglana i čista pidžama doprinosi lepšem snu i delotvornijem odmoru.

Konstatacija da je izgledao odmoran i čio može izgledati više nego nategnuta, ali treba se povinovati neumitnim podacima, uzgrednim konstatacijama i ličnim utiscima iz njegovog dnevnika, kao trenutno jedinim verodostojnim izvorima informacija i najsvršishodnjom pomoći:

"U životu nisam bio srećniji, veseliji, zadovoljniji i bezbržniji. Popio sam najlepšu kafu svog života (a gde sve i s kim nisam pio kafu) u najlepšem društvu. Osećao sam konačno da je kucnuo čas definitivnog raspiljanja situacije i da će, uprkos prijateljskim opomenama i cincinim zadirkivanjima i potcenjivanjima Petrinovića, iz sveog zameštanja definitivno izazi kao pobednik. Moj glavni adut je totalno u mojim rukama, bez ikakvih ograda i rezervi; psihičkom i fizičkom nadmoćnošću slijimo sam njen otpor i potčinio njene celokupne mogućnosti svojim delatnim i konstruktivnim napo-

rima. Nežno i s velikom pažnjom sam je probudio ovog značajnog jutra, udovoljavajući svim njenim prohtevima i hiromima, a sve zared namenjene joj glavne uloge u poduhvatu, nijednog trenutku ne smećući s umu i ne zaboravljajući da su trojansk drenom konju iz milošte donosili čak i seno i vodu, ne bi li ga potkupili i odobrovili za akciju. No, hvala Minervi, koja je uvek uz mene, njeni zahtevi ovog jutra nisu bili preterani, niti kapriciozni, i bez ikakvih teškoča i problema sam ih obavljao, povešći i zviždući melodiju ponosa iskusnog ratnika koji se u meni budio i zaokupljao me, intenzivnije nego što sam pretpostavljao, i ispunjavao elanom, sigurnim ocenom svih mojih uspeha. Uz podosta crtanja, kartografski i topografski ne baš veštig i preciznog, razmišljanja i konsultovanja obimne teorijske literature iz domena vojnih znanja i veština, u koje sam više nego odlično upućen (moy dragi tata ne može prežaliti činjenicu da sam pisac, tipkar i neuki ispisivač slova, a ne vojskovođa i veliki strateg), razradio sam iscrpni strategijski plan dejstva i zadavajući odlučujućeg udarca u konačnom napadu na junaka. Njoj nisam otkrivaо detalje, niti glavninu plana i cilj poduhvata, rukovoden iskustvima velikih stratega koji glavne adute, radi sigurnosti, zadržavaju se za sebe, ograničivši se na usko polje upoznavanja s njenom ulogom i s poslovima koje mora obaviti radi uspešnog završetka akcije i pravovremenih izvršenja zadatog, krijući od nje razmere, značajnost, svrhu i eventualne razmere slave u slučaju uspeha, ili katastrofične posledice neuspeha. Zahvaljujući svojoj velikoj obdarenosti i, čini mi se, natprosečnoj inteligenciji, ona je shvatala i više nego što je potrebno, naslučujući čak i one detalje koji su bili izvan dometa njenog interesovanja; spoznavajući, počeo sam se i pribavljati da ne otkrije nešto što je za nju trebalo ostati nedokučiva tajna."

Sveukupnim uspešnim sitnicama koje su se uklapaju u savršenu mozaičnu sliku, podgrevljano je moje uverenje o uspešnosti preduzetih koraka, ali oprezan po prirodi, sitničav i veliki analitičarski duh kakav sam bio, nisam se uspavljivao niti bilo šta prepuštam slučaju, nego sam prilegao na pravljenje i analiziranje svih značajnih faktora u planu zarobljavanja, koji se trebao odvijati u pet tačaka ili etapa.

»MAGLOVITO JUTRO«

(Etapa opreznog prilaženja kući)

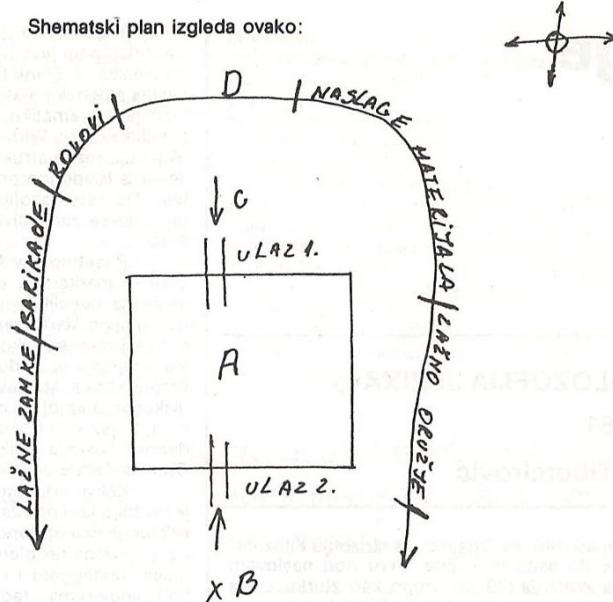
Opkoljavanje u formaciji čvrstog potkovičastog obruča, postavljanje zamki (zbog mogućnosti preuravanja prozrevanja i otkrivanja mojih namera od strane junaka i pokušaja bekstva pre vremena određenog za konačni udar), montiranje lažnih ali potrebnih busija, kopanje privremenih rovova koji svojim izgledom treba da predstavljaju lude u ležaćem i klečećem stavu (kako mi nedostaje onaj podli, pokvareni i zlobni Petrinović, koji se evakuira da odlikuje stanovitu upornost i prilježnost fizičkom radu, bedni kopač, kada je najpotrebbniji nema ga), raspoređivanje pseudooružja izradenog od priručnog materijala, montiranje barikada u slučaju dugotrajnije opsade, pripremanje ogreva za lažne požare, koji bi ga, sasvim sigurno, morali demoralisati, uspostavljanje i određivanje određene tačke za mesto glavnog štaba koordinacije i dobrog praćenja operativnog toka čitave akcije, kako bi se, shodno potrebama, mogle izvršavati brže promene koje nalaze svaki mogući iznenadni obrt. Shodno množini i obimu postavljenih zadataka, neke navedene poslove obaviti u pripremnom periodu, nekoliko dana ranije, s velikom dozom opreza i s krajnjom pažljivošću, kako junak ne bi bilo čim bio upozoren na opasnost od zarobljavanja koje mu preti, i da ne bi bilo ko primetio bilo šta i od toga napravio predimenzionisanu opasnost, od muve magarca, a ljudi su skloni tome, ili u svojoj podlosti učinio izdajstvo, samo da nauđi piscu, a ljudi su i tome skloni. Za ostale pripreme radnje kao početak odrediti ranu zoru (po mogućnosti bitati maglovito jutro ili bar kišovito), dok neprijatelj, to jest junak, spava tvrdim snom i ne računa na mogućnost prepada. Insistirajući na faktoru iznenadnjenja, sve obaviti bez velike buke, brzo, precizno i svrsishodno, s maksimalnim angažovanjem.

II

(Etapa provere nacrta za glavni plan dejstva na samom terenu) Posle obavljenih zadatka iz pripremnog perioda sledi, oko sedam sati ujutro, direktno toponimijsko, vremensko, načinsko provjeravanje mogućnosti sadejstva i odgovarajuće spreme svih učešnika-faktora u poduhvatu. Direktni i operacijski plan se sastoji u sledećem: Ako kuću i

junaka u njoj označimo sa A i po proverenim podacima raspolažemo ulazom 1. i ulazom 2, fatalna žena C je dobila sledeći zadatak: da uđe na ulaz 1, služeći se pri tome lukavstvom, faktorom svoje zavodljivosti, lepote i sudenosti, ne zanemarujući čljenicu da nijedan muškarac nikada nije odoleo nijednoj lepoj ženi, ako je ona bila spremna da ga odvede ponorima greha, zapriča junaku u što kracem mogućem roku (na raspologanju joj стоји dva-tri sata, pod pretpostavkom da je junak snebivača alapača), omami ga svojim čarima i drugim sredstvima zavodenja i koristeći njegovu opijenost otključa ulaz 2. Otključavanjem ulaza 2, koji je najvažnija strategijska tačka u ovom pozamašnom i pažljivo pripremljenom planu, ukazuje se velika mogućnost meni, to jest otvara mi se široko polje dejstva. Ako je zaseda u kojoj se nalazim označena, a i ja sam sa B, iako se nalazi tik uz ulaz 2, za nekoliko minuta, zahvaljujući svojoj spretnosti i okretnosti, naći ću se unutar enterijera našeg glavnog junaka. Čini mi se da je time glavnina problema koji se ukazao rešena i daljnji tok događaja odvijaće se po zakonima koje će nametnuti samim ulaskom. Mogućnost bekstva junaka A na ulaz 1 biće onemogućena lukavstvom, koje će se zasnovati na taktici lažnih zamki, barikade i rovova D. Ukoliko se junak A ipak odluči da pobegne na ulaz 1, fatalna žena C će zapaliti pripremljeni materijal D, pošto će u međuvremenu, dok traje zabuna i nedoumica junaka A, izići na ulaz 1 i pomoći vatre poplašiti junaka A i naterati ga da se vrati pravo u moje ruke. Sigurno je da ga neću čekati praznih ruku, već s pripremljenim čvrstim i debelim konopcem, koji će se u tili čas naći oko njegovih ruku. Moram još jednom ponoviti da će time biti obavljena glavnina tehničko-taktičkog dejstva i da na kraju preostaju samo neke sitnice.

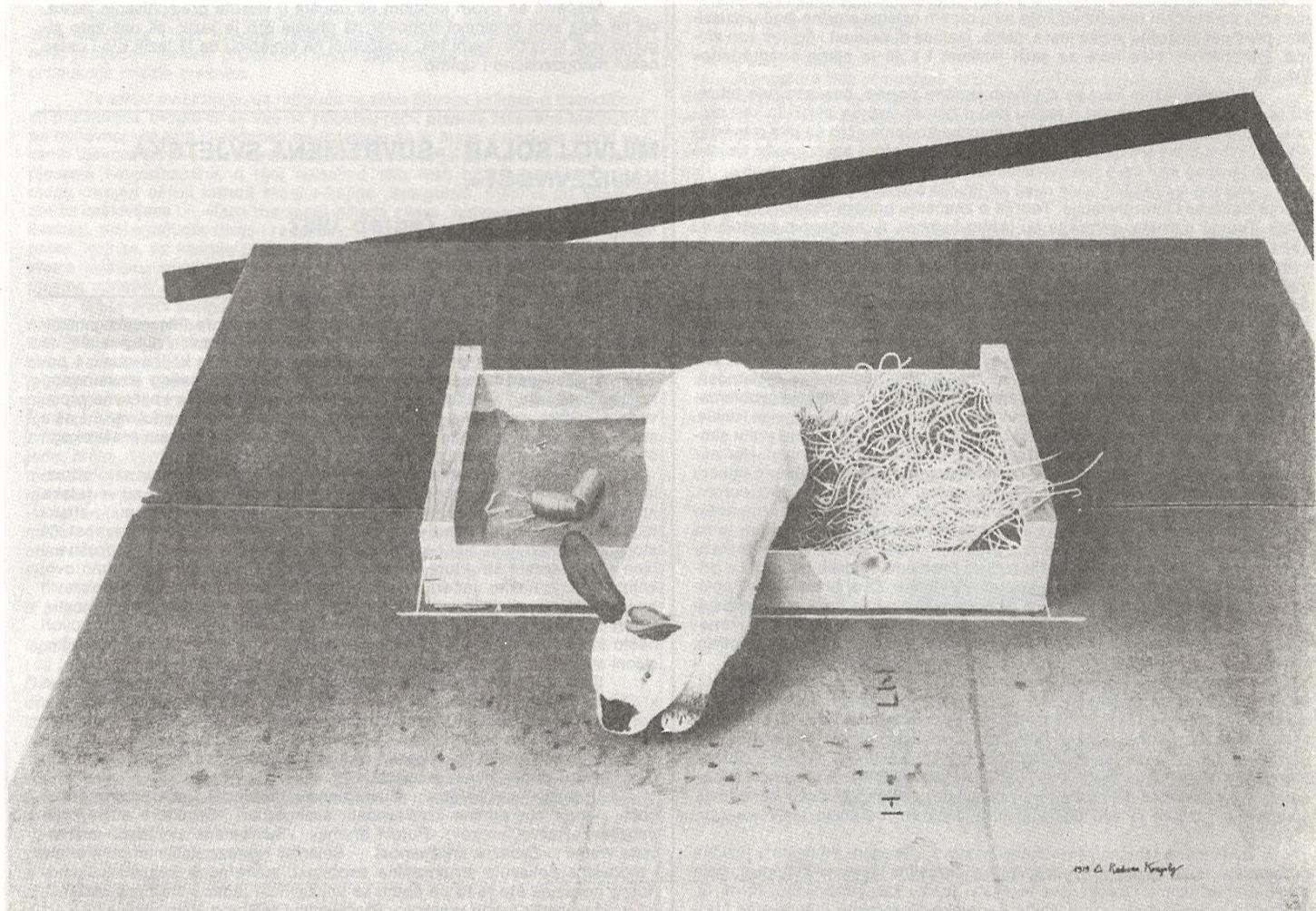
Shematski plan izgleda ovako:

(ne crtam ga iz razloga što ga ne držim u svojoj glavi i ne znam u svim trenucima dana i noći, već da bih dokazao na očiglednom primeru i crtežom veličanstvenu i monumentalnu gradevinu jednostavne taktike)

Proračunatost je stopostotna i ne postoji pukotina kroz koju bi se mogao provući crv neuspeha i krahiranja. Isuviše sam prezadovoljan sitnicama koje se totalno uklapaju i to mi se baš ne svida. Mesta bojazni nema.

(nastavak sledi)

1979 © Redžep Krupljek